

*Vuonna 2015 vapaa sivistystyö on arvostettu suunnannäyttävä
maailmaan, jossa jokaisen omaehtoinen oppiminen,
ihmisenä kasvaminen ja täysipainoinen kansalaisuus toteutuvat.*

Vuosikertomus 2010

***Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö
Samverkande bildningsorganisationerna ry***

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö

on vuonna 1969 perustettu alan yhteinen edunvalvontajärjestö ja kohtaamispaikka. Se ylläpitää kansainvälisiä yhteyksiä ja kehittää vapaan sivistystyön pedagogista osaamista. VSY korostaa toiminnoillaan sivistyksen, kulttuurin ja aktiivisen osallistumisen merkitystä hyvinvoinnille.

Vuonna 2010 Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöön kuului 11 jäsentä:

Kansalaisopistojen liitto KoL, www.ktol.fi

Kansanvalistusseura, www.kansanvalistusseura.fi

Kansallinen Sivistysliitto, www.kansio.fi

Opintokeskukset, www.opintokeskukset.fi

Opintotoiminnan Keskusliitto, www.okry.fi

Suomen Kansanopistoyhdistys, www.kansanopistot.fi

Suomen Kesäyliopistot, www.kesayliopistot.fi

Suomen Setlementtiliitto, www.setlementtiliitto.fi

Svenska Folkskolans Vänner, www.sfv.fi

Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliitto, www.tjs-opintokeskus.fi

Urheiluopistojen Yhdistys

Sisältö

4 Pääsihteerin katsaus vuodesta 2010

6 1 Vaikuttamistoiminta

- 6 1.1 Vapaan sivistystyön kehittämisohjelma
- 8 1.2 Muut kansalliset vaikuttamistoimet
- 9 1.3 Järjestön viestintä
- 11 1.4 Pohjoismainen yhteistyö
- 14 1.5 Eurooppalainen yhteistyö ja vaikuttaminen
- 16 1.6 Globaali yhteistyö ja vaikuttaminen

17 2 Organisaation kehittämistä tukeva koulutus

- 17 2.1 Identiteettiä, vuorovaikutusta ja tiedon levitystä vahvistava koulutus
- 18 2.2 Vapaan sivistystyön PD-ohjelma
- 19 2.3 Vapaan sivistystyön pedagogiikka
- 19 2.4 Työyhteisökoulutus
- 20 2.5. Osallistujapalaute ja osallistujat
- 20 2.6. Arviointia

21 3 Tutkimuksen vahvistaminen, tuloksien ja tiedon levittäminen

- 21 3.1 Apurahat
- 21 3.2 Tutkijatapaaminen
- 21 3.3 Vapaan sivistystyön tutkimushanke
- 22 3.4 AITURI -hanke
- 22 3.5 Esteettömyys vapaassa sivistystyössä -tutkimus
- 22 3.6 Arviointia

23 4 Julkaisut

23 5 Hallinto

24 6 Jäsenet ja henkilöstö

25 7 Talous

Liitteet

- 26 Liite 1. Matka-apurahat pohjoismaihin ja lähialueille vuonna 2010
- 27 Liite 2. VSY:n verkostoitumistapahtumat vuonna 2010
- 29 Liite 3. Täydennyskoulutustilaisuudet vuonna 2010
- 30 Liite 4. Vapaan sivistystyön tutkimusapurahat vuonna 2010
- 31 Liite 5. Yhteisjärjestön tuloslaskelma ja tase 2010
- 33 Liite 6. Tilintarkastuskertomus 2010
- 34 Liite 7. Yhteisjärjestön säännöt

Pääsihteerin katsaus vuodesta 2010

Aikuiskasvatus ja aikuiskoulutus ovat sekä tieteenalana että hallinnonalana murroksessa. Koulutuspolitiikan ohjauksessa on siirrytty ikäryhmäkohtaisesta kohde-ryhmäajattelusta elinikäisen oppimisen edistämiseen. Käsite aikuiskasvatus nostaa keskiöön aikuiset oppijoina ja ajatuksen tavoitteellisesta kasvatuksesta ja koulutuksesta. Koulutuspoliittisessa keskustelussa ei juurikaan korosteta kasvatusta tai edes koulutusta, vaan tarkastellaan kaiken ikäisten oppijoiden elinikäistä oppimista – tapahtuu se sitten formaalisti, nonformaalisti tai informaalisti. Käsite elinikäinen oppiminen eli Lifelong learning on saanut englannin kielellä lähes saman merkityksen kuin työssä oppiminen eli work based learning.

Aikuiskoulutuksella on ollut Suomessa vankka asema. Opetusministeriössä oli aiemmin aikuiskoulutuksen tulosalue, opetushallituksessa aikuiskoulutuslinja ja kansallista koordinaatiota hoidettiin aikuis-koulutusneuvoston toimesta. Vapaan sivistystyön ohjaus ja hallinto sijoitettiin vuonna 2010 opetus- ja kulttuuriministeriössä yleissivistävään yksikköön ja koulutuspolitiikan linjauksia luodaan elinikäisen oppimisen neuvostossa. Onko suuntaus aikuisten oppimisen ja koulutuksen eduksi vai heikennykseksi?

Missä ovat ne humanistiset arvot, jotka olivat elinikäisen oppimisen tavoitteina UNESCO:n lanseeratessa elämänmittaisen oppimisen käsitettä? UNESCO:n uusi pääjohtaja Irina Bokova on kiinnittänyt huomiota elinikäisen oppimisen käsitteen kaventumiseen ja peräänkuuluttanut uutta humanismia mukaan otettavaksi. Tuskinpa tarvitsee keksiä mitään uutta. Alkuperäinen ihmisyyttä korostava merkitys riittää. Elinikäisen oppimisen tulisi sisältää rauhan-

kasvatuksen, kansainvälisyyskasvatuksen, suvaitsevaisuuden, kestävä kehityksen ja solidaarisuuden elementtejä. Se ei ole vain kilpailukyvyyn ja kasvavan talouden tukitoimi.

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelma 2009 - 2012 on usean vuoden ajan ollut toimialan keskeisin asiakirja. Sitä valmisteltiin huolella hyvässä vuorovaikutuksessa järjestöjen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja vapaan sivistystyön oppilaitosten edustajien kanssa. Ohjelmassa esitetyille uudistamis- ja kehittämistoimenpiteille laadittiin tiukka, mutta täsmällinen toteuttamisaikataulu. Uudistukset koskivat lainsäädäntöä, rahoitusta, ylläpitäjä- ja oppilaitosrakenteen kehittämistä sekä vapaan sivistystyön laatua ja vaikuttavuutta parantavia toimenpiteitä.

Vuosi 2010 merkitsi vapaan sivistystyön kehittämisohjelmalle yleistä tahdin hidastumista. Vuonna 2009 alkanut rakenteellisen kehittämisen prosessi jatkui kansanopistoissa monimuotoisin neuvotteluin oppilaitosrakenteen uudistamiseksi. Verkostoituminen vahvistui ja yhteistyö tiivistyi. Oppilaitosmuotokohtaisesti nimettyjen rahoitusryhmien tiivis työskentely päättyi maaliskuussa 2010, jolloin vapaan sivistystyön rahoitusryhmän muistio valmistui. Muistiassa ehdotettiin, että suoritettavien tulosten lisä lähemmäs todellista toteumaa ja että työryhmän monien ehdotusten vaatimat muutokset tulisi sisällyttää vuoden 2011 talousarvioesitykseen. Budjetti ei kuitenkaan sisältänyt mitään uudistusta tai lisäystä ja puheissa vedottiin valtiontalouden tiukkanaan tilanteeseen. Opetus- ja kulttuuriministeriössä tehdyt organisaatiomuutokset vaikuttivat siihen, että KEHO-ohjelman toimeenpanoa ei kyetty jatkamaan alkuperäisessä suunnitellussa aikataulussa.

Vapaan sivistystyön yhteistyöryhmän (YTR) kokoustahti hidastui myös. Se kokoontui syyskaudella 2010 vain yhden kerran. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa oli sovittu, että VSY:n puheenjohtaja toimisi myös YTR:n puheenjohtajana. Settlementiliiton toimialajohtaja Pirkko Ruuskanen-Parrukoski valittiin VSY:n puheenjohtajaksi joulukuussa 2010 ja hän aloitti YTR:n puheenjohtajana helmikuussa 2011.

Helsinki 8.4.2011

Pääsihteeri Eeva-Inkeri Sirelius

Sääntömääräisessä syyskokouksessa 3.12.2010 valittiin VSY:lle uusi hallitus:
Vasemmalta Matts Granö, Mika Nirvi, Pirkko Ruuskanen-Parrukoski, Liisa Vornanen, Eeva-Inkeri Sirelius, Jyrki Ijäs, Jaana Nuottanen, Satu Kantola

1 Vaikuttamistoiminta

Vaikuttaminen, edunvalvonta, on monipuolista aktiivistaosallistumista, näkyvyyden hakemista ja äänen kuuluville saamista. Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö, viiden henkilön työyhteisö, on suhteellisen pieni toimija yksinään, mutta varsin vahva yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa. Järjestöjen väliselle yhteistyölle on tarpeen etsiä uusia muotoja ja systemaattisempaa rakennetta. Vuonna 2010 käynnistettiin puheenjohtajan aloitteesta neuvottelut tehokkaamman ja tuloksekkaamman järjestöraakenteen kehittämiseksi. Vahvaa verkostoitumista ja kumppanuutta löytyi niin kansallisessa kuin kansainvälisessäkin yhteistyössä.

1.1 Vapaan sivistystyön kehittämisohjelma 2009 - 2012

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman (KEHO) 2009 – 2012 tavoitteena on vahvistaa vapaan sivistystyön toimintaedellytyksiä. Sen toimeenpano sisältää neljä osa-aluetta:

1. Vapaan sivistystyön tarkoituksen ja tehtävän täsmentäminen lainsäädännössä
2. Vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmän uudistaminen
3. Ylläpitäjä- ja oppilaitosrakenteen kehittäminen
4. Vapaan sivistystyön laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

Muutokset vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa 2009. Kehittämisohjelmassa ehdotettu rahoitusmallin uudistaminen on edelleen kesken eikä oppilaitosmuotokohtaisien rahoitustyöryhmien työtä ole jatkettu. Talouden epä-

vakaus ei mahdollistanut niiden myönteisten kasvutavoitteiden toteutumista, joita vapaan sivistystyön rahoitusryhmä esitti raportissaan 15.3.2010. Nuorten työllistymistä edistävä lisäbudjetti toi lisärahoitusta kansanopistoille lisäviikkojen muodossa, mutta muilta osin jouduttiin tyytymään nykytasoon.

Ylläpitäjä- ja oppilaitosrakenteen kehittäminen on edennyt oppilaitosten toimesta ja hyviä kehittämishankkeita on erityisesti ruotsinkielisissä vapaan sivistystyön oppilaitoksissa sekä liikunnan koulutuskeskusten verkostossa. KEHO-ohjelma on antanut selvän sysäyksen alueellisen yhteistyön vahvistumiselle.

KEHO-ohjelman sisältämät vapaan sivistystyön laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi tehdyt esitykset ovat jääneet vähälle huomiolle. Vapaata sivistystyötä koskeva monitieteinen tutkimusohjelma on ollut VSY:ssä valmistelussa ja sitä on tehty yhteistyössä Aikuiskasvatuksen tutkimusseuran kanssa rakennettaessa sopivaa tutkijaverkostoa tutkimussuunnitelman laatimiseksi. Vapaan sivistystyön opiskelijapalautejärjestelmän tarve ja muoto ovat olleet esillä tilasto- ja tietopohjan kehittämishankkeessa. Näyttötutkintojärjestelmän laajentamisesta on käyty keskusteluja opetushallituksen virkamiesten kanssa ja tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksen valmistelu on antanut aineksia pohtia vapaan sivistystyön roolia opitun tunnistamisen ja tunnustamisen prosesseissa, mihin näyttötutkintojärjestelmäkin liittyy. Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen opetuksessa ja uusiin oppimisympäristöihin tukeutuvan tarjonnan laajentaminen on ollut täysin oppilaitosten oman kehittämistyön varassa.

Lausunnot ja kannanotot

1.3.2010	Valtiosihteeri Heljä Misukalle Vetoamus vapaan sivistystyön erityisosaamisen ja sen vahvistamisen turvaamiseksi ministeriön uudistuvassa tehtäväjaossa
19.3.2010	Suomen yliopistot -yhdistykselle (UNIFI) Yliopistojen uusi maksuasetus ja avoin yliopisto-opetus vapaan sivistystyön oppilaitoksissa
23.3.2010	Ylijohtaja Vesa Jatkolalle, Valtiontalouden tarkastusvirasto Puolueiden julkisia tukia ja niiden valvontaa uudistava työryhmä
26.3.2010	Pääjohtaja Timo Lankiselle, Opetushallitus Perusopetuksen yleiset tavoitteet ja perusopetuksen tuntijako
19.4.2010	Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle HE 26/2010 vp lisätalousarvio vuodelle 2010
21.4.2010	Opetusministeriölle Vapaan sivistystyön rahoitusryhmän muistio 2010:12
6.5.2010	Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle Lausunto valtioneuvoston selonteosta valtiontalouden kehyksistä vuosille 2011 - 2014
24.6.2010	Opetusministeriölle Lausunto koskien lakia tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä
26.8.2010	Opetusministeriölle Lausunto hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
17.9.2010	Eduskunnan sivistysvaliokunnalle Lausunto koskien valtioneuvoston selontekoa eduskunnalle kulttuurin tulevaisuudesta
24.9.2010	Eduskunnan sivistysvaliokunnalle Lausunto KEHO-ohjelman toimeenpanon rahoittamisesta, hallituksen esitys TAE 2011 PL 29
24.9.2010	Eduskunnan sivistysvaliokunnalle Lausunto luonnoksesta laiksi vapaasta sivistystyöstä ja sen muuttamisesta, hallituksen esitys HE 128/2010 vp
20.10.2010	Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan, sivistys- ja tiedejaostolle Lausunto KEHO-ohjelman toimeenpanon rahoittamisesta, hallituksen esitys TAE 2011 PL 29
27.10.2010	Eduskunnan sivistysvaliokunnalle Lausunto koskien lakia kotoutumisen edistämisestä, hallituksen esitys HE 185/2010 vp
19.11.2010	Hallitusohjelman valmistelijoille Vapaan sivistystyön asema osana suomalaista koulutusjärjestelmää

Tilasto- ja tietopohjan kehittämishanke jatkui puheenjohtaja Reijo Aholaisen johdolla. VSY:n edustajana ryhmässä oli pääsihteeri. Hanke on mm. selvittänyt vapaan sivistystyön oppilaitosten ja opetushallinno nykyistä tiedonkeruuta ja siihen liittyviä kehittämistarpeita, oppilaitosten laadunseurannanjärjestelmiä sekä henkilötunnuspohjaiseen tiedonkeruuseen liittyviä kysymyksiä. Ryhmä piti kuusi (6) kokousta.

Kansanopistojen rakenteellinen kehittäminen eteni vuonna 2010 siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö asetti rakenteellisen kehittämisen tukiohjelman ja sille ohjausryhmän 1.7.2010. Ohjausryhmä teki esityksen selvityshenkilöstä, jonka tehtävänä on selvittää erityisesti niiden kansanopistojen tilaa, joissa vapaan sivistystyön vuotuinen opiskelijaviikkomäärä on alle 2000. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimitti selvityshenkilöksi Pentti Yrjölän ohjausryhmän esityksen mukaisesti 10.10.2010.

1.2 Muut kansalliset vaikuttamistoimet

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

Huoli aikuiskoulutuksen asemasta, niin ministeriössä kuin Opetushallituksessa, olivat keskustelun aiheina puheenjohtajan ja pääsihteerin tavatessa valtiosihteeri Heljä Misukkaa ja ylijohtaja Sakari Karjalaista maaliskuussa 2010 ja pääjohtaja Timo Lankista helmikuussa 2010. Opetus- ja kulttuuriministeriössä luvattiin, että vapaan sivistystyön asema ei organisaatiomallin muuttumisen seurauksena heikkene ja että vapaan sivistystyön yhteistyöryhmän toiminta jatkuu.

Opetushallituksen pääjohtaja ei pitänyt mahdollisena tarttua KEHO-ohjelmassa esitettyihin kehittämistehtäviin ilman OKM:n myöntämiä lisäresursseja ja selkeää toimeksiantoa. Näyttötutkintojärjestelmän laajentamista vapaassa sivistystyössä hankitun

VSY:n henkilöstö osallistui seuraavien työryhmien työskentelyyn:

Aikuiskasvatus -lehden toimituskunta

Aikuisopiskelun, tietopalvelujen, neuvonnan ja ohjauksen toimenpideohjelman koordinaatio- ja seurantaryhmä (ESR-ohjelma 2007 – 2013)

Avoimissa oppimisympäristöissä aktiiviseksi kansalaiseksi -kehittämishojelman ohjausryhmä (ESR-ohjelma 2007 – 2013)

Kansalaisopistojen rahoitusryhmä

Kansalaisten Eurooppa -ohjelman (2007 – 2013) ohjausryhmä

Kestävän kehityksen koulutuksen yhteysryhmä

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta 2008 – 2012

OSAAVA-ohjelman seurantaryhmä

Sivistys-verkkolehden toimitusneuvosto

Tilasto- ja tietopohjan kehittämishanke

Tutkintojen tuottaman ja muun osaamisen kuvaamiseen perustuvan kansallisen viitekehyksien valmisteluryhmä 2008 – 2009

Vapaan sivistystyön PD-ohjelman ohjausryhmä, Turun täydennyskoulutuskeskus

Vapaan sivistystyön rahoitusryhmä

osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi ei pidetty tarpeellisena eikä opiskelijapalautejärjestelmän kehittäminenkaan tuntunut sopivalta kehittämiskohteelta juuri tuolloin.

Professori Rauni Rissanen tuotti kansainvälisyyskasvatuksen ohjelman vuonna 2009. Päivittäessään ohjelmaa syksyllä 2010 hän kartoitti oppilaitosten kokemuksia ohjelman toteutuksesta. Hyvin harva vapaan sivistystyön oppilaitos oli ollut tietoinen ohjelman olemassaolosta ja siihen liittyvästä opetusmateriaalista. Kansainvälisyyskasvatuksen asemaa tulee jatkossa korostaa kaikkia koulutusohjelmia koskevalla läpäisyperiaatteella.

1.3 Järjestön viestintä

Yhteisjärjestön viestinnän ensisijaisena, järjestön säännöistä tulevana tehtävänä on tukea ja edistää vaikuttamistoimilla jäsentensä ja vapaan sivistystyön toimijoiden tavoitteiden toteutumista. Tehtävänsä toteuttamiseksi VSY tiedottaa koulutusmahdollisuuksista ja kansainvälisistä palveluista sekä pitää yllä yhteyksiä niin alan toimijoihin kuin muihin sidosryhmiin toteuttaakseen tehtävänsä vapaan sivistystyön ja elinikäisen oppimisen edistäjänä.

Säännöllisten toimistokokousten avulla, sähköisellä yhteiskalenterilla ja lukuisilla erilaisilla suunnittelupalavereilla pidetään yllä seurantaan yhteisten tavoitteiden toteutumisista.

Taulukko 1. Koulutustoimikunnat, joissa vapaan sivistystyön edustus 1.1.2011 – 31.12.2013.

VSY:n esityksestä opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi vapaan sivistystyön edustajia viiteen koulutustoimikuntaan vuonna 2010.

Koulutustoimikunta	Varsinainen jäsen	Organisaatio	Varajäsen	Organisaatio
Kuntoutus- ja liikunta-ala	Vs. rehtori Kaivola Leena	VSY / Urheilu- opistojen Yhdistys ry	Idrottslärare Backman Stefan	VSY / Bildningsforum
Kuvataide			Bildkonstnär Bergvik-Forsander Annika	VSY
Musiikki-, teatteri- ja tanssiala			Rehtori Ylä-Sankola-Peltola Mari	VSY / Wellamo-opisto
Opetus-, ohjaus- ja kasvatusala	Kehityspäällikkö Tattari Kirsi-Marja	VSY / Kankaanpään opisto	Rehtori Holopainen Heikki	VSY / Partaharjun Opisto

Viestinnän tuotokset

Vuonna 2010 VSY:n sähköinen jäsentiedote ilmestyi yksitoista kertaa (11) kertaa. Kotisivuilla tiedotettiin erityisesti ajankohtaisista tilaisuuksista, muista vapaan sivistystyön ja järjestöjen ajankohtaisista asioista ja tapahtumista, VSY:n antamista lausunnoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä. Sivustolta löytyvään vapaan sivistystyön tietolaariin on kerätty perustietoja vapaasta sivistystyöstä ja sen toimintamuodoista sekä linkkejä alaa koskeviin verkkojulkaisuihin ja toimijoiden sivustoille.

Sähköpostilistoilla ja muulla sähköpostitse tapahtuvalla viestinnällä on tiedotettu tutkimus- ja koulutustoiminnasta. Myös julkaisut, selvitykset, esitteet ja muu tiedotusmateriaali tehdään pääsääntöisesti sähköisesti. Vuonna 2010 uusittu VSY:n esite on sähköisessä

muodossa. Sitä tulostetaan tai painatetaan tarpeen mukaan, samoin on toimitettu vuosikertomuksen ja toimintasuunnitelman kanssa.

Tiedottajien aamukahvit

Vapaan sivistystyön tiedottamisesta kiinnostuneiden aamukahvitapaamiset jatkuivat. Tämä vuodesta 2007 alkaen toiminut viestinnän vertaisryhmä kokoontui alkuvuonna Työväen sivistysliitto TSL:ssä ja VSY:ssä aiheenaan sosiaalinen media, asiantuntijoina toimivat Piritta Seppälä ja Johanni Larjanko.

Lisäksi VSY organisoii syyskuussa 2010 sosiaalisen median koulutuksen yhteistyössä Kansanvalistusseuran kanssa. Kaksikymmentäkaksi (22) vapaan sivistystyön toimijaa osallistui Otavan opiston Jere Rinteen koulutamaan tilaisuuteen. Tietotaitotalkoiden toimintaa esiteltiin Marja-Liisa Viherän toimesta vuoden viimeisessä tapaamisessa Kansanvalistusseurassa.

VSY:n keskeisimmät viestinnän kohderyhmät ovat

- jäsenet ja jäsenten tiedottamisesta vastaavat henkilöt (mm. timo-lista)
- VSY:n hallitus
- vapaan sivistystyön oppilaitokset, vapaan sivistystyön opettajat ja tuntiopettajat
- opetushallinto
- työryhmät, joissa VSY mukana (YTR)
- eduskunta, aluehallintovirastot (AVIt) ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELYt)
- VSY:n henkilökunta

Muita keskeisiä sidosryhmiä ovat

- vapaan sivistystyön tutkijat
- kansainväliset yhteistyökumppanit (EAEA, NVL, EU, ICAE, UIL)
- alan opiskelijat ja vierailijat
- alan media
- CIMO ja OAJ
- kansalaisjärjestöt
- aikuiskoulutusjärjestöt ja -laitokset
- ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset
- tiede- ja taidekorkeakoulut

Sirkku Määttä hymyilee SOME-koulutuksessa syksyllä 2010

1.4 Pohjoismainen yhteistyö

Folkbildning Norden

Folkbildning Norden -verkosto järjesti kaksi kokousta vuonna 2010. Toinen pidettiin Riiassa helmikuussa 2010 ja siihen osallistui 15 henkilöä pohjoismaisista ja balttilaisista järjestöistä. Keskeisenä teemana oli eri maissa meneillään oleva EQF (European Qualification Framework) ja NQF (National Qualification Framework) -valmisteluprosessi. Suomesta oli mukana VSY:n pääsihteeri.

Lokakuun alussa Folkbildning Norden kokoontui Reykjavíkissa. Pääteemaksi nousivat laman vaikutukset alan toimintaedellytyksiin. Todettiin, että leikkaukset ovat joissakin maissa

melko suuria ja että niitä tehdään kaikkialla. Taloudellinen kriisi konkretisoitui Reykjavíkissa, jossa kovaääniset ja osittain väkivaltaiset mielenosoittajat piirittivät maan parlamenttirakennusta ja protestoivat uuden pääministerin saamattomuutta. Toiseksi teemaksi nousivat lakiuudistukset. Norjassa ja Tanskassa ollaan uusimassa vapaan sivistystyön lainsäädäntöä, Ruotsissa uusi hallitus on pyytänyt selvitystä uuden Folkbildnings-propositionin pohjaksi. Tästä johtuen ryhmä päätti laatia vertailevan katsauksen pohjoismaisesta lainsäädännöstä vuonna 2011. Pohjoismaiseen verkostokokoukseen osallistui Suomesta Ulrica Taylor (Bildningsforum) ja Johanni Larjanko (VSY).

Pohjoismaisella yhteistyöllä rakennetaan siltoja muuhun Eurooppaan. Teemaryhmien työskentelyä NQF (National Qualification Framework) kehitystyöstä eri maissa.

Aikuisten oppimisen pohjoismainen verkosto – Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande, NVL

Aikuisten oppimisen pohjoismaisen verkoston toiminta muodostuu kussakin Pohjoismassa tehtävästä kansallisesta toiminnasta ja pohjoismaisten verkostojen toiminnasta. Lisäksi NVL tiedottaa toiminnastaan sekä välittää tietoa pohjoismaisesta aikuiskoulutuksesta ja vapaasta sivistystyöstä uutiskirjeessään, verkkolehti DialogWebissä ja verkkosivuillaan www.nordvux.net.

Kansallinen toiminta

NVL-koordinaattori osallistui useisiin Suomessa järjestettyihin seminaareihin ja tilaisuuksiin, ja esitteli niissä NVL:n toimintaa ja sen tuloksia. Yhteistyössä VSY:n kanssa järjestettiin Vapaan sivistystyön ajankohtaispäivä ja Virtapiiri-seminaari. NVL-koordinaattori esitteli pohjoismaisia osaamisen tunnistamisen käytänteitä Fami / Bildningsforumin järjestämässä seminaarissa Helsingissä. Espoon Työväenopisto kutsui koordinaattorin tilaisuuteensa esittelemään pohjoismaisia yhteistyömahdollisuuksia. Lisäksi NVL tiedotti toiminnastaan Pohjola-Nordenin järjestämässä seminaarissa Koulutus ja tutkimus – Pohjolan pelastus? Helsingissä. Seminaariin osallistui 160 henkilöä.

Koordinaattori on CIMO:n aikuiskoulutuksen asiantuntijaryhmän jäsen ja tekee tiivistä yhteistyötä CIMO:n kanssa. Koordinaattori osallistui CIMO:n järjestämän Grundtvig 10 -vuotisjuhlaseminaarin suunnitteluryhmään ja toimi workshopin ”Pohjoismaiden merkityksestä eurooppalaisessa aikuiskoulutusyhteistyössä” vetäjänä seminaarissa.

NVL myönsi matka-apurahoja neljälle suomalaiselle Nordplus-hankkeen hakijalle Kööpenhaminassa pidettyyn seminaariin, jossa osallistujilla oli mahdollisuus työstää hankeideoitaan.

Koordinaattori välitti myös partneriehdokkaita suomalaisille Nordplus-hakijoille.

Suomessa toimii kaksi kansallista NVL-ryhmää: osaamisen kehittämisen ja opitun tunnistamisen ryhmä. Osaamisen kehittämisen ryhmä on kartoittanut Suomessa toteutettuja innovatiivisia hankkeita ja hyviä käytänteitä, jotka ovat vahvistaneet työntekijöiden osaamista ja siten tukeneet heidän työllistymistään muuttuvassa työelämässä ja työelämän kriisitilanteissa. Hankekartoitus on toimitettu pohjoismaiselle tutkijaryhmälle, jonka tehtävänä on analysoida kaikkien Pohjoismaiden esimerkkihankkeet ja laatia niistä julkaisu.

Opitun tunnistamisen ryhmä aloitti toimintansa elokuussa 2010. Ryhmä järjestää nonformaalin ja informaalin opitun tunnistamisen seminaarin keväällä 2011 yhteistyössä Turun yliopiston, Haaga-Helian ja VSY:n kanssa. Ryhmä toimii lisäksi Unescon elinikäisen oppimisen instituutin kansallisena sidosryhmänä nonformaalin ja informaalin oppimisen tunnistamisessa.

Suomen koordinoimat pohjoismaiset verkostot

Aikuisten ohjaus -verkosto

Aikuisten ohjaus -verkoston toiminnan painoalueena olivat aikuisten ohjauspalvelut ja niiden saatavuus harvaanasutuilla alueilla Pohjoismaissa. Verkosto syventyi aiheeseen vierailemalla yhteispohjoismaisessa Utbildning Nord -oppilaitoksessa Ruotsin Ylitorniolla. Lisäksi se järjesti aiheita käsittelevän seminaarin Islannissa syksyllä 2010 yhteistyössä pohjoismaisen ohjaajien yhdistyksen kanssa.

Aikuisten ohjausverkoston osana toimii pohjoismainen tutkijaryhmä, jonka tehtävänä on selvittää aikuisille suunnatun ohjauksen vaikutavuutta. Pohjoismaiden Ministerineuvosto myönsi tutkijaryhmälle rahoituksen tutkimuk-

seen "Voice of users", jossa selvitetään, voidaanko ohjauskäytäntöjä parantaa lisäämällä ohjattavien osallisuutta ohjausprosessin eri vaiheissa. Tutkimuksen kohde-ryhmänä ovat erityisesti vähän koulutusta saaneet aikuiset, ja se valmistuu keväällä 2011.

Ikääntyneet työelämässä -verkosto

Verkosto pyrkii vaikuttamaan ikääntyneiden työntekijöiden työhyvinvointiin ja koulutautumismahdollisuuksiin sekä luomaan myönteistä asenneilmapiiriä ikääntyneitä työntekijöitä kohtaan. Verkoston sidosryhmiä ovat poliittiset vaikuttajat, työelämän järjestöt ja koulutuksen tarjoajat. Verkoston selvitys "Life-long learning for extended careers in the Nordic Countries" julkaistaan keväällä 2011.

Tiedottaminen

NVL-koordinaattori toimitti aikuiskoulutusta ja vapaata sivistystyötä koskevia uutisia kuhunkin NVL-utiskirjeeseen, joka ilmestyi 11 kertaa vuonna 2010. Utiskirje ilmestyi myös suomeksi. Suomea koskevia artikkeleita julkaistiin lisäksi DialogWebissä, joka ilmestyi 8 kertaa vuonna 2010. DialogWebin parhaista artikkeleista julkaistiin painettu DIALOG-lehti.

Suomen Kansanopistoyhdistyksen verkko-tiedottaja on vastannut NVL:n verkkosivujen päivityksestä, koonnut sähköisen uutiskirjeen sekä vastannut DialogWeb -verkkolehden taitosta ja julkaisemisesta.

NVL:n järjestämistä pohjoismaisista seminaareista ja konferensseista tiedotettiin NVL:n verkkosivuilla www.nordvux.net, VSY:n ja muiden vapaan sivistystyön järjestöjen jäsen-tiedotteissa, verkkolehti Sivistyksessä sekä CIMO:n aikuiskoulutuksen Aili-sähköpostilistalla ja ammatillisen koulutuksen kansain-välisyysmahdollisuuksista tiedottavalla Cami-

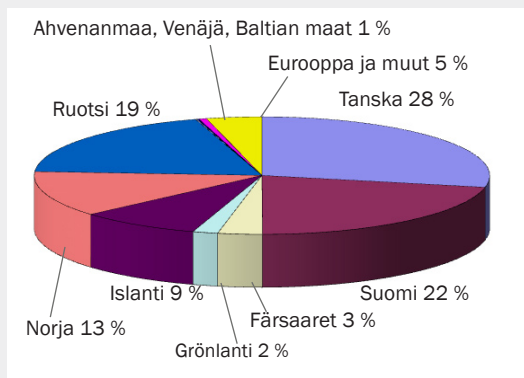
sähköpostilistalla.

NVL:n toimintaan osallistuminen

NVL:n vuoden 2010 pääkonferenssi oli Kööpenhaminassa järjestetty Motivaatio-konferenssi, johon osallistui 47 henkilöä Suomesta. NVL:n järjestämiin muihin tapaamisiin ja kokouksiin sekä yhteistyöseminaareihin osallistui Suomessa 636 henkilöä, mikä oli lähes kaksi sataa henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna ja 22 prosenttia kaikista Pohjoismais-sa osallistuneista.

Arviointia

NVL:n toiminnan tulee suuntautua koko aikuiskoulutuksen kenttään: ammatilliseen, korkeakoulujen aikuiskoulutukseen, vapaa-seen sivistystyöhön ja työpaikkaoppimiseen. VSY:n ja vapaan sivistystyön muiden alan toimijoiden kanssa tehdyn yhteistyön kautta NVL:n kansallinen toiminta tavoitti hyvin alan toimijat. Osaamisen kehittäminen -ryhmän toiminta suuntautui ammatilliseen aikuiskou-lutukseen ja työpaikkaoppimiseen. Osaamisen tunnistaminen -ryhmässä ovat puolestaan edustettuna kaikki aikuiskoulutuksen toimijat vapaasta sivistystyöstä yliopistojen ja ammatti-ke korkeakoulujen aikuiskoulutukseen. Kaikkein heikoimmin NVL:n kansallinen toiminta tavoitti korkeakoulujen aikuiskoulutuksen parissa toimivia, mihin tulee kiinnittää erityistä

Kaavio 1. Maakohtaiset osallistumiset NVL-tilaisuuksiin vuonna 2010.

huomiota vuoden 2011 toiminnassa.

Lisätietoja NVL:n toiminnasta saa vuosikertomuksesta 2010 osoitteessa

http://www.nordvux.net/download/6509/nvl_arsberattelse_2010.pdf

Pohjoismaiset apurahat

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi yhteisjärjestölle 19 000 euron avustuksen käytettäväksi lähialueyhteistyön tukemiseen. VSY jakoi 31 vapaan sivistystyön toimihenkilölle matka-avustuksen, jonka suuruus oli 420 euroa ja joka käytettiin opinto- tai seminaarimatkan kustannuksiin Pohjoismaihin, Baltiaan ja Venäjälle. Tiedot myönnettyistä matka-apurahoista on koottu taulukkoon (liite 2).

1.5 Pohjoismainen yhteistyö

Euroopan unioni ja komissio

VSY:n hallitus teki opintomatkan Brysseliin helmikuussa 2010. Ohjelmassa oli tutustuminen EU-parlamenttiin, komissioon ja EAEA:n toimistoon. Komissaari Olli Rehn otti ryhmän vastaan ja kuvasi Kreikan talouskriisin syitä sekä Euroopan Unionin alueen synkkeitä talousnäkymiä. MEP Sirpa Pietikäisen kanssa käydyn keskustelun teemana oli vaikuttamistoiminnan tehostaminen. Hän kehotti välittämään tietoa suomalaisille MEPeille kotimaisilla kielillä asioista, joita he seuraavat omassa parlamenttityössään.

Europarlamentaarikko Hannu Takkulan avustaja osallistui EAEAn järjestämään Policy Breakfast -tapahtumaan maaliskuussa, minkä jälkeen Hannu Takkula jatkoi keskusteluja VSY:n pääsihteerin kanssa EU 2020 -strategiasta.

EAEA-toiminta vuonna 2010

- EAEA:n läsnäoloa sosiaalisessa mediassa valmisteltiin
- EAEA:n verkkosivujen päivittäminen ja kehittäminen
- EAEA:n painetun uutiskirjeen toimittaminen (kolme kappaletta vuonna 2010)
- Julkaisujen, esitteiden ja muun painomateriaalin tuottaminen
- INFOnet-hanke: kansainvälisten asioiden sihteeri oli teknisen kehittämisryhmän jäsen
- Konferenssin järjestäminen opitun tunnustamisesta (NQF and non-formal adult education) yhdessä NVL:n ja EAEA:n kanssa
- "Policy breakfast" -tapahtuman järjestäminen EU-parlamentin jäsenille yhdessä Brysselin toimiston kanssa
- EAEA:n uuden hankeläpätietopalvelun (dissemination services) kehittäminen ja toteuttaminen
- VSY:n pääsihteeri on EAEA:n hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja 2009 - 2011

EAEA (European Association for the Education of Adults)

EAEA on vuonna 1953 perustettu vapaan sivistystyön eurooppalainen yhteisjärjestö, jolla on 127 jäsentä 43 maassa (2010). Helsingin yksikkö (EAEA Information and Documentation Unit) on perustettu 1993. Helsingin lisäksi EAEA toimii vuoteen 2010 asti myös Budapestissa ja Madridissa Brysselin lisäksi. Vuonna 2010 järjestö muutti toimintamallinsa ja sulki Madridin ja Budapestin toimistot. Suomen yksikkö edustaa verkostossa aikuiskasvatuksen pohjoismaista perinnettä ja nonformaalin oppimisen asiantuntemusta. VSY toteutti EAEA:lle laadittua toimintasuunnitelmaa vuosittain tehtävän yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kansainvälisten asioiden sihteerin PD-opintojen osana tehtävä kehittämishanke valmistui talvella 2010, puoli vuotta suunniteltua myöhemmin. PD-työn aiheena oli tarkastella, miten vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat kansainvälistyneet Suomen EU-jäsenyyden myötä, miten kansainvälisyys näkyy toiminnassa ja miten järjestöt voivat tukea oppilaitoksia niiden kansainvälistymispyrkimyksissä.

Vuonna 2010 EAEA laati seuraavat kannanotot

1. EAEA Submission to the consultation on financial regulations
2. EAEA Statement on EU2020
3. EAEA Statement on EU Citizens' Rights
4. EAEA Additional comments on the consultation on the future programme in the field of education and training

EAEA järjesti EU-parlamentissa ensimmäisen Policy Breakfastinsa, jossa aiheena oli vapaan sivistystyön laajemmat hyödyt (Wider Benefits of Learning). VSY oli mukana järjestelyissä ja kutsui professori Jyri Mannisen kertomaan tutkimuksestaan ”Omaehtoisien aikuisopiskelun vaikutukset”. Aihe herätti laajaa kiinnostusta. EAEA käynnisti eurooppalaisen jatkohankkeen Suomessa tehdyn tutkimuksen pohjalta.

Järjestön vuosikokous pidettiin Jerevanissa, Armeniassa kesäkuussa 2010. Kokouksen yhteydessä järjestettiin myös Learn today to Create tomorrow -konferenssi, johon pääsihteeri ja kansainvälisten asioiden sihteeri osallistuivat.

Vuoden 2010 Grundtvig-palkinnon aiheena oli ”Innovative Approaches in Adult Education and Learning - Key competences for social inclusion”. VSY tuotti aiheesta julkaisun.

Marraskuussa EAEA ja NVL järjestivät konferenssin opitun tunnustamisesta ja tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä (NQF) Brysselissä. Osallistujia oli yli 130 ja he edustivat 45 Euroopan maata. Helsingin yksikkö oli mukana toteuttamassa ja dokumentoimassa tapahtumaa.

Eeva-Inkeri Sirelius EAEA:n vuosikokouksessa Jerevanissa 2010

1.6 Globaali yhteistyö ja vaikuttaminen

UNESCO:n Elinikäisen oppimisen instituutti (UIL)

UNESCO:n elinikäisen oppimisen instituutti kutsui VSY:n pääsihteerin hallituksen jäseneksi nelivuotiskaudelle 2010 – 2013. Hallituksen tärkeimpänä tehtävänä oli vuonna 2010 valmistella instituutin johtajan paikan täyttämistä. Hallitus haastatteli marraskuussa viisi valintakomitean valitsemaa hakijaa, joista nimettiin kolme UNESCO:n pääjohtajan tekemää lopullista valintaa varten.

Unescon vierailijaryhmä Suomessa. Kuvat Olavi Mertanen, Helsingin yliopisto

UIL toteutti täydennyskoulutusohjelmaa, johon sisältyi opintovierailuja muutamiin Euroopan maihin. VSY suunnitteli ja toteutti kaksi-päiväisen vierailuohjelman kymmenelle henkilölle marraskuussa 2010. Ryhmä tutustui Helsingin työväenopistoon Kaapelitehtaalla, Espoon työväenopistoon Matinkylässä ja Palmenian täydennyskoulutusyksikköön Helsingissä. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastasi koulutuspolitiikan ja koulutusjärjestelmän esittelemisestä ministeriössä. Ryhmä asui Työväen Akatemiassa Kauniaisissa.

Arviointia:

VSY:llä on keskeinen rooli aikuiskoulutusalan kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa. Toimessaan EAEA:n tiedotusyksikkönä se nostaa Suomen näkyvyyttä ja aktiivisuutta Eurooppa-tason toimijana. EAEA:n viestintästrategia päivitetään vuonna 2011. Tällöin olisi hyvä täsmentää VSY:n intressit ja tavoitteet kansainvälisen toiminnan osalta ja hyödyntää kansainvälisten asioiden sihteerin tekemää selvitystyötä.

UNESCO:n elinikäisen oppimisen instituutilla on keskeinen asema CONFINTEA VI -maailmankokouksen seurannan ohjaajana. VSY on onnistunut luoman hyvät yhteydet niin UNESCO:n Hampurin instituuttiin kuin myös ICAE-järjestöön. Verkostotarjoavat mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen keskusteluun aikuis-koulutuksen tavoitteista ja haasteista ja nostaa Suomen profiilia aikuiskoulutuksen mallimaana.

VSY:n verkostoitumistapahtumat vuonna 2010 ovat koottu taulukkoon (liite 3).

2 Organisaation kehittämistä tukeva koulutus

Koulutuksen toteutukseen on käytetty OPH:n vuonna 2009 myöntämää avustusta, johon saatiin lisäävustus Toimiva työyhteisö –ohjelmien toteuttamiseen vuonna 2010. Tiedot toteutetuista täydennyskoulutustilaisuuksista on koottu taulukkoon (liite 4).

2.1 Identiteettiä, vuorovaikutusta ja tiedon levitystä vahvistava koulutus

Vapaan sivistystyön ajankohtaispäivät

Vuoden aikana järjestettiin eri alueilla kolme tilaisuutta:

- Etelä-Suomen ajankohtaispäivä / LAKE-työpaja, 4.5.2010, Helsinki
- Länsi-Suomen ajankohtaispäivä 26. - 27.5.2010, Sastamala
- Hämeen Porinapäivä 29.10.2010, Hämeenlinna

Päivien aiheet valittiin valtakunnallisten ja alueellisten tarpeiden mukaan. Tilaisuudet tukivat oppilaitosten omaa alueellista ja paikallista toimintaa tuomalla keskusteluun valtakunnallisia koulutuspoliittisia, kehittämiseen ja toimintamahdollisuuksiin liittyviä aiheita. Niissä kerättiin myös oppilaitostason näkökulmia valtakunnalliseen kehittämistyöhön. Vuoden 2010 keskeisenä teemana oli KEHO:n toimeenpanoja erityisesti laatuja kehittäminen. Suunnittelussa ja toteutuksessa tehtiin yhteistyötä aluehallintovirastojen sivistysosastojen ja alueen vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa. Osallistujat olivat vapaan sivistystyön oppilaitosten ja järjestöjen työntekijöitä, myös luottamushenkilöitä ja sivistysvirkamihiä. Tilaisuuksiin osallistui vuoden aikana 86 henkilöä.

Virtapiiriseminaari 2010

Kolmas Virtapiiri järjestettiin 9. - 10.12.2010 Tampere-talossa. Kaksipäiväisessä seminaarissa syvennyttiin keskustelemaan kestävän elämäntavan edistämisestä ja oppilaitosten kehittämisestä vapaan sivistystyön näkökulmasta. Olli-Pekka Heinonen (Yleisradio) käsiteli avauspuheessaan mm. yhteiskuntavastuuta. Muita aiheita olivat:

- Oppilaitos kestävän kehityksen edistäjänä
- Sosiaalisesti kestävä kehitys aikuis-koulutuksen haasteena
- Kulttuurista kestävyyttä vai kestävää kulttuuria?
- Educating for Sustainable Development – Nordic view and practices
- Ilmastomuutoksen pedagogiikka
- KEKE-toiminnan kehittämisen apuvälineitä oppilaitoksille
- KEKE-kasvatuksen yhteistyöverkostot
- Organisaation kehittämisen viitekehyksiä vapaassa sivistystyössä
- PD-kehittämishankkeiden tuloksia

Ohjelma rakentui alustuksista, keskusteluista ja työpajoista. Seminaarin toisen päivän työpajojen aiheet perustuivat vapaan sivistystyön PD-töiden aiheisiin. Virtapiiriin osallistui 63 henkilöä vapaan sivistystyön oppilaitoksista ja järjestöistä.

Vapaan sivistystyön perehtymisopinnot

Perehtymisopinnot (1,5 op) järjestettiin Pohjois-Savon alueella vuodenvaihteessa 2009 - 2010. Yhteistyökumppanina oli Kuopion kesäyliopisto. Mukaan saatiin 12

Olli-Peka Heinonen avasi Virtapiiri 2010 -seminaarin. Kuva Johanni Larjanko.

osallistujaa, joista kuusi (6) suoritti opinnot loppuun. Ryhmästä puolet oli tuntiopettajia. Muiden perehtymiskoulutusten järjestäminen peruutettiin, koska syksyllä 2010 Lohjalla ja Hämeenlinnassa pidettäväksi suunniteltuihin opintoryhmiin ei saatu riittävästi opiskelijoita.

Ruotsinkielisten ja kaksikielisten oppilaitosten työntekijöille tarkoitetun perehtymiskoulutuksen järjestämisestä tehtiin sopimus Bildningsforumin kanssa. Tilaisuuksia on pidetty eri puolilla ruotsinkielisiä alueita Pohjanmaalla ja Uudellamaalla. Osallistujia on ollut yli 160 henkilöä, pääasiassa tuntiopettajia.

2.2 Vapaan sivistystyön PD-ohjelma

Vuonna 2006 Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen toteuttamana aloitettu vapaan sivistystyön PD-koulutus Työyhteisön kehittäminen ja henkilöstön osaaminen (60 op) oli loppuvaiheessa. Valtaosa osallistujista on saanut opintonsa valmiiksi, osa teki vielä kehittämishanketta tai suoritti valinnaisia opintoja. Kehittämishankeraportteja ehti vuoden loppuun mennessä valmistua 40 kappaletta.

PD-ohjelmassa on siirrytty tulosten levittämiseen. Joulukuussa Tampereella järjestetyssä Virtapiiri-seminaarissa esiteltiin 11 PD-koulutuksessa tehtyä kehittämishanketta. KVS:n kanssa on sovittu PD-hankeraportteihin perustuvan artikkelikokoelman julkaisemisesta vuoden 2011 lopulla ja tiedot valmistuneista raporteista julkaistaan verkkosivustolla (www.vsy.fi/pd). Ohjelman loppuarviointi tehdään keväällä 2011, mutta nyt on saatu jo viitteitä siitä, että koulutuksella voidaan osoittaa olevan vaikutuksia myös osallistujien taustaorganisaatioissa.

Alueellinen opintoryhmä	Osallistujien lkm	Keskeyttäneet	Vain teoria-opinnot	Todistus (tilanne 31.12.10)
1. Pilotti, itäinen Etelä-Suomi	18	2	2	8
2. Svensk-Finland	12	4		4
3. Läntinen Suomi	22	4	1	10
4. Pohjois-Suomi	24	2		12
yhteensä	76	12	3	34

Taulukko 2. PD-ohjelman osallistujien, keskeyttäneiden, pelkät teoriaopinnot suorittaneiden ja todistuksen saaneiden lukumäärät. Tilanne vuoden 2010 päättyessä.

2.3 Vapaan sivistystyön pedagogiikka (5 op)

Vuonna 2009 aloitetun opintokokonaisuuden toinen, itsenäinen moduuli järjestettiin alkuvuodesta 2010. Toteuttaja oli Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia. Koulutuksen näkökulmana oli vapaan sivistystyön yhteiskunnallinen rooli / tehtävä ja lähtökohtana osallistujan oma kokemus vapaan sivistystyön tekijänä. Koulutukseen osallistui 20 vapaan sivistystyön tekijää, joista 18 sai todistuksen suorituksesta.

2.4. Työyhteisökoulutus

VSOP-ohjelman lyhytkestoisen työyhteisökoulutuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaitosten työntekijöiden tavoitteellista yhteistyöosaamista ja hyvinvointia mm. RAKE-muutosprosesseissa. Kouluttaja menee työyhteisöön, jossa koulutuksen tavoitteet ja sisällöt sekä aikataulu sovitaan yhdessä. Koulutus koostuu kuudesta tapaamisesta ja välitehtävistä; se kestää 2 – 3 kk. Työyhteisökoulutuksen toteuttajia ovat Erkki

Takatalo (Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskus) ja Carola Lindholm (Carolin). Vuonna 2010 toimi seitsemän (7) ryhmää, joista kaksi (2) oli ruotsinkielistä. Ryhmistä kaksi vuonna 2009 aloitettua saatiin päätökseen vuoden aikana ja viisi syksyllä aloitettua jatkuu vuoden 2011 puolelle. Osallistujia oli yhteensä noin 85 henkilöä.

*Leena Saloheimo ja Puhti-kaksikko
Virtapiiri 2010 -seminaarissa
Tampere-talolla.*

Petri Virtanen, Esko Keskinen, Soili Keskinen ja Jaakko Rantala Virtapiiri 2010 -seminaarissa.

Kuvat Johanni Larjanko.

2.5 Osallistujapalaute ja osallistujat

VSY kerää osallistujapalautetta järjestämistään koulutuksista ja seminaareista. Palautteen mukaan koulutuksen sisällöt ovat vastanneet hyvin esitettyjä tavoitteita ja suurin osa osallistujista on kokenut sisältöjen olleen tärkeitä oman työn kannalta. Myös aiheiden ajankohtaisuutta on pidetty hyvänä, samoin järjestäjien kokonaisuudenhallintaa ja käytettyjen asiantuntijoiden osuuksia. Käsitykset siitä, miten koulutuksen sisällöt vastasivat alueellisia tarpeita, ovat hajonneet hieman enemmän. Sama koskee osallistujien aktiivisuuden tukemista, innostumista uusien oppimismenetelmien kokeilemiseen ja käytännön harjoitusten riittävyyttä.

Palautteen mukaan näyttää siltä, että koulutuksen järjestäjillä ovat sisältöasiat olleet hyvin hallussa, mutta menetelmäpuoli vaatii kehittämistä. Osallistujien antamat kokonaisarvosanat ovat olleet välillä 3 – 5 (1=hyvin tyytymätön ... 5=hyvin tyytyväinen) ja painopiste on ollut arvosanassa 4. Sekä koulutuskokonaisuuksia että seminaaripäiviä on pidetty tärkeinä myös vapaan sivistystyön sisäisen jäsentymisen ja keskinäisen tuntemuksen ja verkottumisen näkökulmasta.

Koulutustilaisuuksien alueelliset painopisteet ovat olleet Helsingin, Tampereen, Vaasan ja Oulun seuduissa. Koulutukseen ja tilaisuuksiin osallistutaan koulutus- tai seminaaripaikkaa ympäröivän alueen oppilaitoksista. Pitempien välimatkojen päästä osallistutaan selvästi vähemmän, mm. Pohjois-Karjalasta ei tullut ketään vuonna 2010 järjestettyihin koulutus-tapahtumiin. Osallistujien työpaikoilla toteutettava Toimiva työyhteisö –koulutus tasoittaa jossain määrin osallistumismahdollisuuksia. Vuonna 2010 se järjestettiin Parkanossa, Närpiössä, Laukaassa, Espoossa, Iissä ja Kuusamossa.

Osallistujista 2/5 on johtajia ja rehtoreita, 2/5 opettajia ja 1/5 suunnittelijoita sekä muuta oppilaitoshenkilökuntaa. Opettajat ja suunnittelijat ovat pääasiassa päätoimisia työntekijöitä. Tuntiopettajia on ollut erityisesti perehtymisopintoihin osallistuneiden joukossa. Ajankohtaistilaisuuksiin osallistuu pääasiassa johtajia sekä jonkin verran päätoimisia opettajia ja suunnittelijoita.

2.6 Arviointia

Toimintasuunnitelmassa mainittuihin toimiin tehtiin muutamia muutoksia vuoden aikana. Opettajan pedagogisten opintojen järjestämiseen Opetushallitus ei myöntänyt avustusta, joten niitä ei päästy toteuttamaan. Koska kahteen perehtymisopinnojen opintoryhmään ei ilmoittautunut opiskelijoita odotetulla tavalla, ne peruutettiin. Toisaalta oli tiedossa, että Toimiva työyhteisö -koulutukseen on tulossa ryhmiä enemmän kuin mitä on resurssia ottaa mukaan. VSY neuvottelee peruutettuihin opintoryhmiin saadun avustuksen käyttötarkoituksen muutoksesta vuoden 2011 alussa Opetushallituksen kanssa. Muilta osin toteutus vastasi suunnitelmaa. PD-koulutuksen vaikuttavuusarviointi tehdään vuonna 2011.

3 Tutkimuksen vahvistaminen, tuloksien ja tiedon levittäminen

Tarkoituksena on vahvistaa vapaan sivistystyön tutkimusta ja tutkijoiden yhteistyötä, tiedottaa alan tutkimuksesta ja sen tuloksista sekä levittää tutkimustoiminnan tuloksia.

3.1 Apurahat

Tutkija-apurahoja jaettiin hakemusten perusteella kahdeksalle hakijalle yhteensä 40 100 euroa. Tutkimuksen kannustusraha myönnettiin kolmelle hakijalle, yhteensä 2 700 euroa. Tutkimusapurahojen kokonaismäärä oli 42 800 euroa. Lista apurahojen saajista ja heidän tutkimusaiheistaan on liitteessä 5.

Vapaan sivistystyön tutkimusapurahoja on jaettu vuodesta 2001 alkaen. Kuluneen kymmenen vuoden aikana on apurahalla tuetuista tutkimustöistä valmistunut kuusi väitöskirjaa ja kaksi lisensiaatintyötä. Lisäksi kolme väitöstutkimusta on loppuvaiheessa.

3.2 Tutkijatapaaminen

VSY järjesti kaksipäiväisen tapaamisen vapaan sivistystyön aiheita tutkiville 24. - 25.8.2010 Oriveden Opistolla. Seminaarissa käsiteltiin aikuiskoulutustutkimuksen trendejä ja tutkimustarpeita erityisesti vapaan sivistystyön tutkimushankkeen aikaansaamisen näkökulmasta. Innostuneen keskustelun tulokset kirjattiin muistioon, jota käytetään tutkimushankkeen jatkokehittelyssä.

Teemaryhmissä tutkijat esittelivät töitään ja niiden tuloksia. Alustajina ja ryhmien vetäjinä toimivat professorit Anja Heikkinen, Jyri Manninen ja Petri Salo. Toisen päivän ohjelmassa oli artikkelikirjoittamisen työpaja, jonka veti tietokirjailija, filosofi Eero Ojanen. Tutkimusseminaariin osallistui 23 henkilöä, joista kolme toista (13) osallistui myös artikkelityöpajaan.

3.3 Vapaan sivistystyön tutkimushanke

Vuoden aikana käytiin useita keskusteluja KEHO:ssa mainitun vapaan sivistystyön tutkimusohjelman aikaansaamisesta VSY:n sekä yliopistojen ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseuran edustajien kesken (Aikuiskasvatuksen tutkijatapaamisessa 18.2.2010 Joensuussa, Vapaan sivistystyön tutkijatapaamisessa 24.8.2010 Orivedellä sekä sähköpostitse). Keskusteluissa todettiin, että Suomen Akatemian rahoittama tutkimusohjelma ei ole realistinen tavoite. Sen sijaan tavoitteiksi on nyt asetettu tutkimushankkeen suunnittelu ja toteuttaminen yhteistyössä. Tähän liittyy vapaan sivistystyön tutkijaverkostojen kokoaminen, temaattisten viitekehysten rakentaminen ja toimintaa tukevan ja kehittävän kordinoivan rakenteen aikaan saaminen.

Vuonna 2010 selvitettiin yhteistyön edellytyksiä ja etsittiin teemoja. Varsinaisen suunnitelman tekoon ei vielä päästy.

3.4 AITURI -hanke

VSY:n henkilöstö on vuoden aikana osallistunut AITURI - Aikuiskasvatuksen tutkimus-yhteistyön rakenteelliset innovaatiot -hankkeen tiedonkeruuseen ja työryhmän toimintaan. Hanketta on toteuttanut Aikuiskasvatuksen tutkimusseura OKM:n myöntämällä hankerahalla. Hankkeen tavoitteena on rakentaa koordinointimalli aikuiskasvatuksen tutkimusyhteistyölle. Ehdotetussa mallissa VSY:n koordinoima vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteistyö linkittyy laajempaan aikuiskasvatustutkimuksen yhteistyön koordinoitirakenteeseen, jonka Tampereen yliopisto on tarjoutunut ottamaan hoitaakseen.

3.5 Esteettömyys vapaassa sivistystyössä -tutkimus

Vapaan sivistystyön esteettömyys-tutkimus on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Kynnys ry:n hallinnoima kaksivuotinen hanke, jonka toteuttaa Helsingin yliopisto ja Turun yliopisto yhteistyössä. Tavoitteena on selvittää esteettömyyden toteutumista ja siihen liittyviä ongelmia vapaan sivistystyön opinnoissa sekä oppilaitosten muussa toiminnassa. Tutkimus toteutetaan kansalaisopistoille ja kansanopistoille suunnattuna kyselynä sekä 5 – 10 oppilaitoksessa tehtävänä esteettömyyskartoituksena. Tutkimuksen johtoryhmän ensimmäinen kokous pidettiin 22.10.2010.

3.6 Arviointia

Vuoden aikana on tiivistetty yhteistyötä aikuiskasvatuksen tutkimuksen toimijoiden kanssa. Näitä ovat Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, Helsingin, Itä-Suomen ja Tampereen yliopistot sekä Åbo Akademi. Esteettömyys -tutkimushanke on hyvässä vauhdissa. Toteutuessaan AITURI-malli loisi tutkimuksen vahvistamisen yhteistyölle suotuisan puitteen.

Yhteisen vapaan sivistystyön tutkimushankkeen aikaansaamiseen tarvittavaa sitoutumista ei vielä löytynyt kaikista yliopistoista, mikä saattaa liittyä enemmän yliopistojen välisen yhteistyön kuin yliopistojen ja vapaan sivistystyön välisiin jännitteisiin. Jatkossa on tarkoituksenmukaista jakaa kehittämistyö aikaisempaa selvemmin ajankohtaisiin haasteisiin vastaavan tutkimushankesuunnitelman tekoon yhden tai kahden yhteistyökumppanin kanssa ja soveltavan sekä perustutkimuksen vahvistamisen yhteistyöhön laajemman verkoston kanssa. Vakiintuneet toimintamuodot, apurahahaun ja tutkijatapaamisen järjestäminen, toteutuivat hyvin.

4 Julkaisut

VSY julkaisi Kansanvalistusseuran (KVS) kustantamana Erkki Takatalon kirjoittaman Toimiva työyhteisö. Näkökulmia opistotyön kehittämiseen –kirjan. Se on vapaan sivistystyönorganisaatioidenmuutosprosessientueksi tarkoitettu käsikirja, joka julkistettiin Virtapiiri-seminaarissa 9.12.2010.

Kordelinin säätiö myönsi VSY:lle avustuksen, joka käytetään Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön 40-vuotishistoriateoksen tuottamiseen. Fil. tohtori Timo Mikkilä aloitti aineiston keruun elokuussa 2010 ja käsikirjoituksen on määrä olla valmis kesällä 2011. Kirjoittajan työn tueksi hallitus nimesi historia-toimikunnan, jonka puheenjohtajana toimii Aaro Harju. Muut jäsenet ovat rehtori Ville Marjomäki, toiminnan-johtaja Pekka Sallila ja pääsihteeri Eeva-Inkeri Sirelius.

5 Hallinto

Yhteisjärjestön kokoukset

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 7.5.2010 Ravintola Pääpostin kokoustilassa Helsingissä. Kokoukseen osallistui seitsemän (7) jäsenjärjestöjen edustajaa.

Sääntömääräisessä syyskokouksessa 3.12.2010 oli mukana kuusitoista (16) jäsenjärjestöjen edustajaa. Kokouksessa päätettiin vuoden 2011 jäsenmaksujen korottamisesta 1514 eurosta 2000 euroon ja valittiin VSY:n hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet seuraavalle kahdelle vuodelle. Kokouksessa todettiin Kansallisen sivistysliitto ry:n, Opintokeskus Kansion ilmoittaneen eroavansa VSY:n jäsenyydestä 1.1.2011 alkaen. Myös syyskokous järjestettiin Ravintola Pääpostissa Helsingissä.

VSY:n hallitus vuonna 2010

Hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi (6) kertaa. Kokousten esittelijänä toimi VSY:n pääsihteeri. Järjestön puheenjohtajana vuonna 2010 toimi pääsihteeri Aaro Harju (Sivistysliitto Kansalaisfoorumi), varapuheenjohtajina Jyrki Ijäs (Suomen kansanopistoyhdistys) ja Liisa Vornanen (Suomen kansalaisopistojen liitto). Hallituksen muut jäsenet:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jyrki Ijäs	Hannu Salvi
Anitta Pehkonen	Anneli Bauters
Leena Kaivola	Jorma Hyytiä
Mika Nirvi	Martti Jalkanen
Kaisa Väyrynen	Shaukat Anjam
Pirkko Ruuskanen-Parrukoski	Sami Uusi-Rauva
Jorma Turunen	Pekka Pättiniemi
Liisa Vornanen	Taina Törmä 24.8.2010 saakka.

6 Jäsenet ja henkilöstö

Yhteisjärjestön 11 jäsentä 1.1.2010 alkaen

Kansalaisopistojen liitto
Kansallinen Sivistysliitto
Kansanvalistusseura
Opintokeskukset ry
Opintotoiminnan Keskusliitto
OK-opintokeskus

Suomen kansanopistoyhdistys
Suomen Kesäyliopistot
Suomen Setlementtiliitto
Svenska Folkskolans Vänner
Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliitto
TJS Opintokeskus
Urheiluopistojen yhdistys

Jäsenmaksut

Vuonna 2010 jäsenmaksu oli 1514 euroa.

VSY:n henkilöstö vuonna 2010

pääsihteeri

Eeva-Inkeri Sirelius

kansainvälisten asioiden sihteeri

Johanni Larjanko

NVL-koordinaattori

Pirkko Sartoneva

suunnittelija

Leena Saloheimo

sihteeri

Pia Adibe

EAEA:n vapaaehtoistyöntekijä

Suzanne Collins

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja VSY ovat sopineet, että järjestö asettaa Pirkko Sartonevan sihteeriksi vapaan sivistystyön yhteistyöryhmään. OKM on myöntänyt erityisavustuksen käytettäväksi kustannuksiin, jotka aiheutuvat erityistehtävistä vapaan sivistystyön yhteistyöryhmässä sekä vapaan sivistystyön kehittämisohjelman toimeenpanossa ajalla 1.3.2011 – 28.2.2012.

Tilintarkastaja

Tilintarkastajana toimi BDO Finnpartners Oy, KHT Pentti Hiltunen.

Jäsenyydet

VSY oli jäsenenä seuraavissa yhteisöissä:

- European Association for the Education of Adults (EAEA)
- International Council for Adult Education (ICAE)
- Informaatio-osuuskunta Katto-Meny
- Yksityisen opetusalan liitto

7 Talous 2010

VSY:n talous ja tilinpäätös olivat linjassa vuodelle 2010 tehdyn talousarvion kanssa. Tilikauden tulos muodostui kuitenkin alijäämäiseksi (-13 730,39), vaikka tiettyjen avustusten pienentymiseen ja jäsenmaksutuottojen vähentymiseen oli varauduttu ja korjaavia toimenpiteitä oli tehty. Toimintoittain tarkasteltuna voidaan todeta, että kulut on sopeutettu saatuihin resursseihin pääsääntöisesti hyvin. EAEA:n osalta vaikeuksia tuotti OKM:n rahoituksen selkeä pienentyminen. Avustussuurena pieneni 70 000 eurosta 50 000 euroon eikä kuluja kyetty karsimaan samassa suhteessa. Tilikauden alijäämän syynä on myös arvioitua vähäisempi korkotuotto ja anottua määrärahaa alhaisempi OKM:n toiminta-avustus.

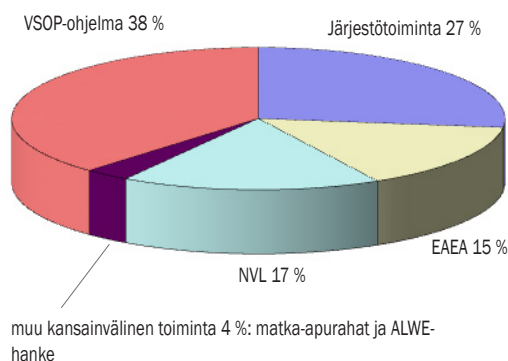
Tulevaisuuden talousnäkymät

Yhteisjärjestön palvelukyvyn turvaaminen edellyttää kokonaisvaltaista arviointia yhteisjärjestön tehtävistä, resursseista ja työnjaosta yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa. Vapaan sivistystyön järjestöjärjestelmän kehittäminen tarjoaa hyvät pohjat kokonaisvaltaiseen tarkasteluun ja rakentavaan valmisteluun ottaen huomioon rahoittajan, järjestökentän ja hallinnon näkemykset.

OKM:n avustus EAEA-tiedotusyksikön toimintakuluihin on kahden viime vuoden aikana ollut 50 000 euroa aiemmin saadun 70 000 euron sijaan. Yksikön toimintakyky edellyttää tiettyjä minimikustannuksia, joista palkkamenot ovat suurimmat. Tulevina vuosina on tarpeen etsiä lisärahoitusta kansainvälisestä projektitoiminnasta.

VSOP-ohjelman loppuminen ja täydennyskoulutuksen volyymien pienentyminen vaikuttavat heikentävästi VSY:n talouteen tulevina vuosina. VSY ei ole tehnyt uusia hankkeita opetustoimen henkilöstökoulutuksen toteuttamiseksi vuonna 2011. Tutkimushankkeen suunnittelu ja koordinointi sekä KEHO-ohjelmaan liittyvä kehittämistyö tarjoavat mahdollisuuksia siirtymään täydennyskoulutuksen tuottamisesta vapaata sivistystyötä tukevaan ja edistävään kehittämistyöhön. Henkilöstöresurssien käyttöä tulee arvioida ja uudelleensuunnata vuoden 2011 aikana.

Kaavio 2. VSY:n talous vuoden 2010 lukujen perusteella.

Liite 1

Matka-apurahat pohjoismaihin ja lähialueille vuonna 2010

Nimi	Organisaatio	Tilaisuus
Ahlskog Jonas	Folkets Bildningsförbund r.f.	Konferensen "Beyond the Crisis: Potential of Fundamental Education, Science and Culture", Moskova, Venäjä 18. – 23.4.2010
Elena Levantovskaja	Turun suomenkielinen työväenopisto	Museo ja kasvatustieteiden tutkimuskeskus -konferenssi, Pietari, Venäjä
Hammaren Mikko	Jyväskylän kristillinen opisto	Ohjaava valvoja opintomatalla Tukholmaan 18.-21.5.2010
Holopainen Juha Matti	Laajasalon opisto	Pohjoismainen Motivaatio-konferenssi, Kööpenhamina 3.-4.6.2010
Honka Liisa	Kansalaisopistojen liitto KoL	Pohjoismainen aikuisopettajakonferenssi 1.-2.3.2010 Malmö, Ruotsi
Hyytiä Eija	Jlän kaupunki, kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2014
Ijäs Jyrki	Suomen Kansanopistoyhdistys	Konferens om Hållbarhetsarbete på folkhögskolorna i Norden 12.-14.4.2010
Juhela Arto	Ahjolan kansalaisopisto	Pohjoismainen Motivaatio-konferenssi, Kööpenhamina 3.-4.6.2010
Lahtinen Margit	Jlän kaupunki, kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2010
Lang Tarja	Espoon kaupungin työväenopisto	Pohjoismainen Motivaatio-konferenssi, Kööpenhamina 3.-4.6.2010
Linna Pirjo	Jlän kaupunki, kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2011
Mackiewicz Janina	Suomen Kansanopistoyhdistys	Konferens om Hållbarhetsarbete på folkhögskolorna i Norden 12.-14.4.2010
Mansikkamäki Pilvi	Ahjolan kansalaisopisto	Pohjoismainen Motivaatio-konferenssi, Kööpenhamina 3.-4.6.2010
Marcus Proust	Folkets Bildningsförbund r.f.	Konferensen "Beyond the Crisis: Potential of Fundamental Education, Science and Culture", Moskova, Venäjä 18. – 23.4.2010
Mäntyperä Eija	Jlän kaupunki, kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2010
Nuottanen Jaana	Kansalaisopistojen liitto KoL	Pohjoismainen Motivaatio-konferenssi, Kööpenhamina 3.-4.6.2010
Nyström Karin	Svenska Österbottens folkakademi	Vårkonferens: Tema Hållbaret 13.-14.4.2010
Näätänen Sanna	Haapaveden opisto	Kirjastoalan kansainvälinen IFLA-konferenssi, Göteborg 10.-15.8.2010
Paavilainen Kai	Pohjois-Karjalan Opisto	Vierailu Tarton yliopiston Viljandin kulttuuriakatemiaan, Tartu, Viro 8.-10.12.2010
Perälä Soile	Jlän kaupunki, kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2013
Pirttinen Meeri	Laukaan kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2010
Povelainen Mirja	Jlän kaupunki, kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2012
Sahlberg Arja	Alkio-opisto	Pohjoismainen aikuisopettajakonferenssi 1.-2.3.2010 Malmö, Ruotsi
Simons Milla	Vaasa-opisto ja Arbis	Petri Räisäsän yoga-seminaari Visby, Gotland 30.7.-1.8.2010
Tetri Anna-Karoliina	Hiiden opisto, Helsingin Aikuisopisto	14th International Fungi&Fibre Symposium, Gysinge, Ruotsi 6.-12.9.2010
Turunen Kirsti	Laukaan kansalaisopisto	Hellewi-laivaseminaari (hallinnon atk-ohjelma), Baltic Princess 17.-18.5.2010
Vallipuro Anna-Liisa	Jyväskylän kristillinen opisto	Ohjaava valvoja opintomatalla Tukholmaan 18.-21.5.2010
von Pfaler Henrik	Suomen Kansanopistoyhdistys	Konferens om Hållbarhetsarbete på folkhögskolorna i Norden 12.-14.4.2010
Väänänen Tero	Joensuun seudun kansalaisopisto	Pohjoismainen Motivaatio-konferenssi, Kööpenhamina 3.-4.6.2010

Liite 2

VSY:n verkostoitumistapahtumat vuonna 2010

Kansallinen yhteistyö	Paikka	Tehtävä	Osallistuja	Aika
Aikuiskasvatus-lehden toimituskunta	Helsinki	jäsen	LS	20.1., 15.3., 10.5., 16.8., 4.10., 29.11.
LLine-seminaari	Tuusula	osallistuja	LS	28. - 29.1.
Aikuiskasvatuksen tutkijatapaaminen	Joensuu		EIS, LS	17. - 18.2.
Itä-Suomen vapaan sivistystyön ryhmä	Mikkeli, Joensuu		EIS	19.2., 1.12.
Peruskoulu 2020 -seminaari	Helsinki		EIS	16.3.
OECD-seminaari / PIAAC	Helsinki	puheenvuoro	EIS	20.5.
AHOT-luento / KV -ohjelma	VNFS Karjaa	luento	EIS	12.6.
Aikuiskasvatuksen tutkijatapaaminen	Orivesi		EIS, LS	24.8.
Helsingin seudun kansalaisopistojen opett.	Arbis	puheenvuoro	EIS	1.9.
Aikuiskasvatustutkimuksen yhteistyö AITURI-hanke	Helsinki	työryhmän jäsen	LS	7.9., 9.11.
KEKE-kasvatuksen yhteysryhmä, OKM	Helsinki	jäsen	LS	8.9., 6.10., 3.12.
Esteettömyys vapaassa sivistystyössä	Helsinki	ohjausryhmä	EIS	22.10.
Kuopion kesäyliopisto	Kuopio	puheenvuoro	EIS	28.10.
Porinapäivä	Hämeenlinna		EIS, LS	29.10.
Grundtvig -juhlaseminaari	Helsinki		EIS, PS, JL	4. - 5.11.
OSAAVA, Forum	Helsinki		EIS	10.11.
Suomen Setlementtiliiton seminaari	Helsinki		EIS	12.11.
Aikuiskasvatuksen tutkimusseura 70 v	Helsinki	puheenvuoro	EIS	7.12.
Vapaan sivistystyön virtapiiri 2010	Tampere			8. - 10.12.

Liite 2 jatkuu...

Kansainvälinen verkostoituminen	Paikka	Tehtävä	Osallistuja	Aika
NVL / Vuxped, työtapaminen	Kööpenhamina	työryhmän jäsen	LS	18. - 19.1.
EAEA hallitus	Budapest		EIS, JL	22. - 23.1.
Grundtvig 10 -vuotisjuhlakonferenssi	Bryssel		EIS	26. - 28.1.
NordInfo-ryhmän kokous	Tukholma	osallistuja	JL	27. - 28.1.
Hallituksen opintomatka	Bryssel		hallitus, JL, LS	1. - 3.2.
Folkbildning Norden	Riika		EIS	25. - 26.2.
NVL / Adult Educator -konferenssi	Malmö	osallistuja	LS	1. - 2.3.
NVL Validering -konferenssi	Kööpenhamina	paneeli-keskustelu	EIS	3. - 4.3.
EAEA hallitus	Bryssel		EIS, JL	16. - 18.3.
INFOnet hallituksen kokous	München	osallistuja	JL	14. - 16.4.
UIL hallitus	Hampuri		EIS	26. - 30.4.
NVL Motivation konferenssi	Kööpenhamina		EIS, PS, LS	3. - 4.6.
EAEA vuosikokous	Jerevan		EIS, JL	15. - 18.6.
Social Platform	Bryssel		EIS	22.6.
NordInfo-ryhmän kokous	Oslo	osallistuja	JL	2. - 3.9.
Opintomatka / OPET neuvottelukunta	Edinburgh		EIS	7. - 8.9.
Itä-Suomen vapaan sivistystyön ryhmä	Helsinki/OPH		EIS	10.9.
Grundtvig 10 -vuotisjuhlakonferenssi	Kööpenhamina	puheenvuoro, workshop pj.; osallistuja	EIS JL	22. - 23.9.
ESREA Triennial Reseach Conference	Linköping	puheenvuoro	JL	24. - 26.9.
Suomalais-unkarilainen aikuiskoulutus-seminaari (KoL, VSY, Finnagora)	Budapest		EIS	29.9. - 1.10.
Pohjoismainen pääsihteerikokous	Reykjavik	osallistuja	JL	4. - 5.10.
Workshop on Financing of AE	Bryssel	paneeli-keskustelu	EIS	18. - 19.10.
OKM vierailu UIL:ssä	Hampuri		EIS	21.10.
InfoNet Milestone kokous	Napoli	osallistuja	JL	20. - 23.10.
UIL hallitus	Hampuri		EIS	1. - 4.11.
EAEA/NVL konferenssi EQF/NQF	Bryssel		EIS, PS, LS, JL	25. - 26.11.

VSY:n vastaanottamat opintovierailut vuonna 2010

Vierailija	Tehtävä	Osallistujia	Aika
Vierailijaryhmä Etelä-Koreasta	Vapaan sivistystyön esittely	5	2.9.
UIL vierailijaryhmä	Ohjelman suunnittelu ja organisointi	10	28. - 29.11.

Liite 3

Täydennyskoulutustilaisuudet vuonna 2010

KOULUTUS/TILAIUUUS	Päättynyt	Toteutusaika	Paikka	Osallistujia	Suoritus
Yhteensä	10			471	58
Pitkäkestoinen koulutus				61	34
PD-pilotti	1	2006-2010	Heinola	14	8
PD, den svenskspråkiga gruppen	1	2007-2010	Vasa, Hfors	8	4
PD, Länsi-Suomi	1	2007-2010	Hki, Tre	17	10
PD, Pohjois-Suomi	1	2008-2011	Oulu	22	12
Lyhytkestoinen koulutus	2			197	24
Vapaan sivistystyön pedagogiikka 2	1	2010	Helsinki	20	18
Perehtymisopinnot, P-Savo	1	2009-2010	Kuopio	12	6
Introstudier		2010-2011	Österbotten, Nyland, Åboland	165	
Seminaarit, keskustelutilaisuudet	4			149	
E-Suomen ajankohtaispäivä/LAKE-työpaja	1	2010	Helsinki	27	
L-Suomen ajankohtaispäivä	1	26.27.5.2010	Sastamala	38	
E-Hämeen Porinapäivä	1	29.10.2010	Hämeenlinna	21	
Virtapiiri-seminaari	1	9.-10.2010	Tampere	63	
Työyhteisön muutuskoulutus	4			64	
Toimiva työyhteisö/P-Satakunta	1	2009-2010	Parkano	26	
Toimiva työyhteisö/SÖFF och Närpes	1	2009-2010	Närpiö	15	
Koillis-Savon kansalaisopisto	1	2010-2011	Nilsinä	8	
Lievestuoreen setlementti	1	2010-2011	Laukaa	15	
Esbo Arbis		2010-2011	Esbo		
Kuusamo-opisto		2010-2011	Kuusamo		
Ii-instituutti		2010-2011	Ii		

Liite 4

Vapaan sivistystyön tutkimusapurahat vuonna 2010

Sukunimi	Etunimi	Vs-organisaatio	Tutkimustyön nimi tai aihe	Tarkoitus	€
Tutkija-apurahat					
Halme	Anna	Lahden kansanopisto	Kansanopisto suomalaisessa yhteiskunnassa 1889-1939	väitös/TY	4800
Javanainen	Ritva	Kymenlaakson kesäyliopisto	Tiedon janostako tiedon lähteille. Oppimis-orientaatiot ja oppimisen koettu vaikuttavuus	väitös/TY	4000
Keto	Leea	Järvilakeuden kansalaisopisto	Kansalaisopisto maaseudun sosiaalisen pääoman kasvattajana	väitös/JY	8000
Ojakangas	Aki	Metallityöväen Murikka-opisto	Kansanopistotoiminnan muutos Bourdieun kenttäteorian valossa	väitös/TaY	4800
Sarja	Jari	Otavan Opisto	Den nya teknologin i utvecklingen av det fria bildningsarbetets arbetssätt	artikkelit väitös	6400
Valkonen	Emilia		Kansalaisopiston markkinaperustainen toimintatapa	väitös/ISY	8000
Vähämäki	Minna	Otavan opisto	Verkkodialogi ilmiöpohjaisessa oppimis-prosessissa	PD-työ	1600
Takatalo	Erkki		Toimiva työyhteisö - viisastumisen taito (Käsikirja vapaan sivistystyön oppilaitosten kehittäjille)		2500
Kannustusapurahat					
Majoinen	Päivi	Pieksämäen seutuopisto	Hyvä ja osaava kansalaisopiston tuntiopettaja. Opettajuuden mallintaminen.	tutkimus-suunnitelma väitöskirjaa varten	900
				väitös/JyY	
Myllymäki	Marja	Kaustisen evankelinen opisto	Kansanopisto kasvun paikkana. Yksilön, alueen, yhteiskunnan ja työelämän näkökulmat	väitös/JyY	900
Kejonen	Eeva	Kansan Sivistystyön Liitto	Vapaan sivistystyön rajoilla. Sivistystarpeisiin vastaamisen metodit.	tutkimus-suunnitelma väitöskirjaa varten väitös	900
			tutkija-apurahat		40100
			kannustusrahat		2700
			yht.		42800

Liite 5 Yhteisjärjestön tuloslaskelma ja tase 2010

VARSINAINEN TOIMINTA	1.1. - 31.12.2010	1.1. - 31.12.2009
Järjestötoiminta		
Tuotot	6 700,00	4 300,00
Kulut		
Muut kulut	-6 480,86	-12 309,25
Kulut yhteensä		-12 309,25
<i>Järjestötoiminta yhteensä</i>	219,14	-8 009,25
Projektit		
Tuotot	0,00	7 646,52
	0,00	7 646,52
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	5 463,81
Muut kulut	0,00	-9 211,33
	0,00	-14 675,14
<i>Projektit yhteensä</i>	0,00	-7 028,62
Hallinto		
Kulut	-5 888,76	-6 996,12
Hallinto yhteensä	-5 888,76	-6 996,12
Toimisto		
Tuotot	35 069,01	29 649,72
	35 069,01	29 649,72
Kulut		
Henkilöstökulut	-132 303,06	-94 704,90
Poistot	-341,86	-455,80
Muut kulut	-49 176,86	-45 378,97
	-181 821,77	-140 539,67
<i>Toimisto yhteensä</i>	-146 752,76	-110 889,95
EAEA		
Tuotot	75 413,46	80 157,20
	75 413,46	80 157,20
Kulut		
Henkilöstökulut	-47 731,41	-47 189,87
Muut kulut	-37 180,12	-35 349,57
	-84 911,53	-82 539,44
<i>EAEA yhteensä</i>	-9 498,07	-2 382,24
NVL		
Tuotot	104 621,47	108 371,85
	104 621,47	108 371,85

VARSINAINEN TOIMINTA	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009
Kulut		
Henkilöstökulut	-38 785,73	-31 264,95
Muut kulut	-60 652,74	-77 279,79
	-99 438,47	-108 544,74
<i>NVL yhteensä</i>	5 183,00	-172,89
Kansainvälinen toiminta		
Tuotot	24 771,40	22 880,57
	24 771,40	22 880,57
Kulut		
Muut kulut	-19 794,06	-24 814,85
	-19 794,06	-24 814,85
<i>Kv. toiminta yhteensä</i>	4 977,34	-1 934,28
VSOP		
Tuotot	219 696,32	277 049,00
	219 696,32	277 049,00
Kulut		
Henkilöstökulut	-49 959,03	-63 391,18
Muut kulut	-169 737,29	-213 657,82
	-219 696,32	-277 049,00
<i>VSOP yhteensä</i>	0,00	0,00
KULUJÄÄMÄ	-151 760,11	-137 413,35
Varainhankinta		
Tuotot		
Jäsenmaksut	16 654,00	25 904,00
	16 654,00	25 904,00
KULUJÄÄMÄ	-135 106,11	-111 000,00
Sijoitus ja rahoitustoiminta		
Tuotot		
Korkotuotot	1 554,40	1 596,73
Kulut	-175,68	-237,34
	1 378,72	1 359,39
KULUJÄÄMÄ	-133 727,39	-110 149,96
Yleisavustukset		
Toiminta-avustus	120 000,00	111 000,00
TILIKAUDEN TULOS	-13 727,39	850,04

TASE 31.12.2010		
VASTAAVAA	31.12.2010	31.12.2009
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kalusto	1 025,56	1 367,42
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	849,35	849,35
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Myyntisaamiset	1 085,00	136,12
Muut saamiset	5 610,01	256,18
Siirtosaamiset	29 912,14	564,46
Rahat ja pankkisaamiset	190 627,27	209 470,08
	229 109,33	212 643,61
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Toiminta pääoma	54 342,54	53 492,50
Tilikauden yli/alijäämä	-13 727,39	850,04
	40 615,15	54 342,54
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	102 544,36	103 476,63
Ostovelat	42 011,26	21 411,78
Siirtovelat	38 448,42	28 609,72
Muut velat	5 490,14	4 802,94
	188 488,18	158 301,07
	229 109,33	212 643,61

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö - Samverkande bildningsorganisationerna ry:n jäsenille

Olen tarkastanut Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö - Samverkande bildningsorganisationerna ry:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2010 - 31.12.2010. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että hallituksen jäsenet ja pääsihteeri ovat toimineet yhdistyslain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitakseni mukaan olen suorittanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoani varten.

Lausunto

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 3. päivänä toukokuuta 2011

Keijo Kauppinen
KHT

Liite 7

Yhteisjärjestön säännöt

1 § Yhdistyksen nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö – Samverkande bildningsorganisationerna ry, josta näissä säännöissä käytetään nimitystä yhteisjärjestö tai yhdistys. Yhteisjärjestön nimen epävirallinen lyhenne on VSY, ruotsiksi SBO, ja kielinä ovat suomi ja ruotsi. Pöytäkirja- ja rekisteröintikielenä on suomi. Yhteisjärjestön kotipaikka on Helsinki.

2 § Tarkoitus

Yhteisjärjestön tarkoituksena on edistää vapaata sivistystyötä sekä elinikäistä oppimista yhteiskunnassa.

3 § Toiminta

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhteisjärjestö

- toimii vapaan sivistystyön edunvalvojana yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa
- harjoittaa tiedotus- ja tutkimustoimintaa
- järjestää koulutustilaisuuksia vapaan sivistystyön henkilöstölle
- on yhteistoiminnassa alan ulkomaisten järjestöjen kanssa.

Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi harjoittaa julkaisutoimintaa, voi ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja sekä omistaa toimintaansa varten tarpeellista irtainta ja kiinteää omaisuutta.

4 § Jäsenet

Yhteisjärjestön jäseneksi voi liittyä vapaata sivistystyötä tai muuta aikuiskoulutusta edustava valtakunnallinen rekisteröity yhdistys tai säätiö, joka hyväksyy yhteisjärjestön tarkoituksen ja säännöt.

Jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen kokous.

5 § Jäsenen eroaminen ja erottaminen

Jäsenellä on oikeus erota yhteisjärjestöstä ilmoittamalla siitä yhdistyslain mukaisesti. Yhdistyksen kokous voi erottaa jäsenen yhteisjärjestöstä, jos jäsen on jättänyt täyttämättä ne velvoitteet, joihin se on yhdistykseen liittymällä sitoutunut.

6 § Jäsenmaksu

Jäseniltä perittävän vuotuisen jäsenmaksun suuruudesta päättää yhdistyksen syyskokous.

7 § Hallitus

Yhteisjärjestön asioita hoitaa hallitus, johon kuuluvat puheenjohtajan lisäksi 6-8 muuta jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Hallitus valitsee keskuudestaan 2 varapuheenjohtajaa. Hallitus pyritään valitsemaan siten, että kaikki jäsenistöä edustavat vapaan sivistystyön oppilaitosmuodot ovat edustettuina.

Hallitus voi tarvittaessa asettaa jaostoja tai toimikuntia niille antamiensa tehtävien hoitamista varten. Hallitus ottaa palvelukseensa ja erottaa yhteisjärjestön pääsihteerin.

Puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten toimikausi on kaksi valintaa seuraavaa kalenterivuotta. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä. Äänestykset ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

8 § Yhteisjärjestön nimen kirjoittaminen

Yhteisjärjestön nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja pääsihteeri, aina kaksi yhdessä.

9 § Tilikausi ja tilintarkastus

Yhteisjärjestön tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen vuosikertomus on annettava tilintarkastajille viimeistään neljä viikkoa ennen kevätkokousta. Tilintarkastajien tulee antaa kirjallinen lausuntonsa viimeistään kaksi viikkoa ennen kevätkokousta hallitukselle.

10 § Yhdistyksen kokoukset

Yhdistys pitää vuosittain kaksi varsinaista kokousta. Yhdistyksen kevätkokous pidetään huhtitoukokuussa ja syyskokous marras-joulukuussa hallituksen määräämänä päivänä.

Ylimääräinen kokous pidetään, kun yhteisjärjestön kokous niin päättää tai kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai kun vähintään kymmenesosa (1/10) yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä

sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Kokous on pidettävä kolmenkymmenen vuorokauden kuluessa siitä, kun vaatimus sen pitämisestä on esitetty hallitukselle.

Jokaisella jäsenellä on oikeus lähettää yhteisjärjestön kokouksiin kaksi edustajaa, joilla kummallakin on puhe- ja äänivalta.

Yhteisjärjestön kokouksissa on jokaisella jäsenen edustajalla yksi ääni.

11 § Yhteisjärjestön kokousten koollekutsuminen

Hallituksen on kutsuttava yhteisjärjestön kokoukset koolle vähintään neljätoista vuorokautta ennen kokousta jäsenille osoitetulla kirjallisella kutsulla.

12 § Varsinaiset kokoukset

Yhteisjärjestön kevätkokous pidetään hallituksen määräämänä päivänä huhti-toukokuussa. Kevätkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

Kokouksen avaus

- Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan tarkistajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa.
- Todetaan kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus.
- Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
- Esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto.
- Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja muille vastuuvollisille.
- Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Yhteisjärjestön syyskokous pidetään marras-joulukuun kuluessa hallituksen määräämänä aikana. Syyskokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

Kokouksen avaus

- Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri ja kaksi pöytäkirjan tarkistajaa, tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa.
- Todetaan kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus.

- Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
- Vahvistetaan jäsenmaksu, toimintasuunnitelma sekä talousarvio.
- Päätetään hallituksen jäsenten lukumäärästä joka toinen vuosi.
- Valitaan hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtainen varajäsen seuraavalle kaksivuotiskaudelle joka toinen vuosi.
- Valitaan yksi tai kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat.
- Käsitellään hallituksen laatima selonteko aikuiskoulutuspolitiikan ajankohtaisista asioista.
- Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen kevä- tai syyskokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

13 § Sääntöjen muuttaminen ja yhteisjärjestön purkaminen

Päätös sääntöjen muuttamisesta ja yhteisjärjestön purkamisesta on tehtävä kahdessa sääntömääräisessä kokouksessa, joiden välillä saa olla korkeintaan yksi vuosi.

Yhteisjärjestön purkautuessa käytetään yhteisjärjestön varat yhteisjärjestön tarkoituksen edistämiseksi yhdistyksen purkamisesta päättävän jälkimmäisen kokouksen määräämällä tavalla.

*Yhdistysrekisteri on hyväksynyt säännöt
27.11.2009.*

